

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΕΙΡΑΙΩΣ

Μία δημιουργική πορεία 70 ετών στον χώρο της παιδείας*

υπό

Θεοδώρου Παναγοπούλου

Καθηγητού Δημοσίου Δικαίου Πανεπιστημίου Πειραιώς

Με την παρουσία της ιστορικής διαδρομής του Πανεπιστημίου Πειραιώς επ' ευκαιρία της εβδομηκονταετηρίδος του σας προσκαλώ να γυρίσουμε πίσω στον χρόνο. Ας ταξιδέψουμε λοιπόν νοερά στο 1938. Η Ευρώπη μυρίζει μπαρούτι. Η ειρήνη στην ηπειρωτική Ήπειρο είναι ετοιμοθάνατη, όπως χαρακτηριστικά γράφει ο Ρεϋμόν Καρτιέ στην Ιστορία του Β' Παγκοσμίου Πολέμου. Η κρίση του Μονάχου κάνει φανερή την αδυναμία της Γαλλίας και Αγγλίας να αντιδράσουν στην επεκτατική πολιτική του τότε κραταιού Γερμανού Καγκελαρίου. Ο τελευταίος απέβλεπε σε γερμανική παντοκρατορία σε ολόκληρη την Ευρώπη, αφού προηγουμένως ανήγγειλε την υπογραφή του Συμφώνου μη επιθέσεως μεταξύ Βερολίνου και Μόσχας.

Στην Ελλάδα είχαμε την Κυβέρνηση Μεταξά, η οποία προετοίμαζε την άμυνα της χώρας σε διαφανόμενη αναγκαστική πολεμική εμπλοκή.

Στο αρνητικό αυτό κλίμα ο «Σύνδεσμος Βιομηχάνων και Βιοτεχνών», υπό την Προεδρία του Ανδρέα Χατζηκυριάκου από την Σύρο, προβάλλει την αναγκαιότητα ανατύξεως της τεχνικής εκπαίδευσης στην χώρα και σύμφωνα με την υπάρχουσα νομοθεσία και το Β.Δ. της 10^{ης} Δεκεμβρίου του 1938 ιδρύει την «Σχολή Βιομηχανικών Σπουδών», τα εγκαίνια της οποίας γίνονται το ίδιο έτος στην αίθουσα Συνεδριάσεων του Συνδέσμου στο Μέγαρο Πεσμαζόγλου επί της οδού Σταδίου 39, όπου το πρώτον στεγάζεται η Σχολή.

Ο Χατζηκυριάκος θεωρείται από τους πρωτοπόρους της Ελληνικής Βιομηχανίας με σπουδές και στο Πολυτεχνείο της Ζυρίχης. Διετέλεσε επί σειράν ετών Πρόεδρος του Συνδέσμου, είχε δε σημαντική πολιτική δράση ως Βουλευτής Ψαρών, ως Γερουσιαστής και ως Υπουργός Εθνικής Οικονομίας, Εθνικής

* Λόγος εκφωνηθείς επ' ευκαιρία του εορτασμού της εβδομηκονταετηρίδος του Πανεπιστημίου Πειραιώς στο Μέγαρο Μουσικής την 5η Μαΐου 2009.

Παιδείας και Επισιτισμού. Η πρωτοβουλία του εκείνη εξεδηλώθη σε αγαστή συνεργασία με τον «*Σύνδεσμο Ανωνύμων Εταιρειών Ελλάδος*», προκειμένου να τεθούν στέρεες βάσεις για την αναβαθμισμένη οικονομική, νομική και τεχνολογική εκπαίδευση στελεχών της βιομηχανίας στην χώρα μας.

Η αρτία τεχνική εκπαίδευση αποτελούσε απαραίτητη προϋπόθεση και το ζητούμενο για την ορθολογική ανάπτυξη της βιομηχανίας, εκπαίδευση απολύτως απαραίτητη, αλλά δυστυχώς ανύπαρκτη μέχρι τότε. Επί μακρόν η ανάπτυξη της ελληνικής βιομηχανίας εστηρίζετο στην ιδιοφυΐα ή καλύτερα στο δαιμόνιο των ελλήνων βιομηχάνων, οι οποίοι παρά τα ολίγα μέσα, τα οποία διέθεταν, υπήρξαν πρωτοπόροι σε πολλούς τομείς και επέτυχαν για την εποχή τους θαυμαστά αποτελέσματα. Σ' αυτό συνέβαλε ουσιαστικά και η εν τω μεταξύ βιαία μετανάστευση των δημιουργικών Ελλήνων της Μ. Ασίας, οι οποίοι με τις γνώσεις, την πείρα και την εργατικότητα τους έδωσαν ισχυρή ώθηση στην ελληνική βιομηχανία.

Τα μαθήματα στην Σχολή αρχίζουν το ακαδημαϊκό έτος 1938-39 με 103 εγγεγραμμένους φοιτητές.

Οι Επαμεινώνδας Χαρίλαος, Ανδρέας Χατζηκυριάκος, Λουκάς Κανακάκης-Ρούφος, Αντώνιος Φιξ, Ιωάννης Τερζάκης, Ευάγγελος Ιατροίδης είναι μεταξύ άλλων τα πρώτα στελέχη του Δ.Σ. της Σχολής, τα οποία διορίζονται με απόφαση του Υπουργού Εθνικής Οικονομίας. Πρόεδρος του Δ.Σ. εκλέγεται ο Επαμεινώνδας Χαρίλαος, επιφανής βιομήχανος της εποχής του.

Τότε διορίζονται και οι πρώτοι καθηγηταί, μεταξύ των οποίων οι Ανδρέας Χατζηκυριάκος, Κ. Καλαματιανός, Στέφανος Στρέϊτ, Ι. Δαμασκηνός, Ανδρέας Νέζος, Γεώργιος Τρίλης και Νικόλαος Φωτιάς.

Το περιοδικό «*Νέοι Δρόμοι*» καθίσταται το επίσημο περιοδικό της Σχολής σε μία εποχή, που αποτελούσε πρωτοπορία για τα τότε δεδομένα Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων της χώρας η τακτική έκδοση περιοδικού. Παράδοση, την οποία μέχρι σήμερα καλλιεργεί το Πανεπιστήμιό μας με την εν συνεχεία και από το 1950 έκδοση του ήδη βραβευθέντος από την Ακαδημία Αθηνών περιοδικού «*Σπουδαί*», το οποίο δημοσιεύει πρωτότυπες επιστημονικές μελέτες στην ελληνική και αγγλική γλώσσα. Σημαντική είναι η συμβολή του Καθηγητού κ. Στυλιανού Σαραντίδη στην έξωθεν καλή του μαρτυρία, ο οποίος από το 1970 ευρίσκεται στην διεύθυνση του περιοδικού.

Κατά την διάρκεια του αυτού ακαδημαϊκού έτους η Σχολή εγκαθίσταται στην οδό Ακαδημίας 78 και το 1941 στον αριθμό 84 της αυτής οδού.

Μεσούντος του Πολέμου η Σχολή αναβαθμίζεται με το Ν.Δ. 524/41 σε

«Ανωτέρα Σχολή Βιομηχανικών Σπουδών» εκ της ανάγκης που προέκυψε για άμεση ουσιαστική αναβάθμιση των σπουδών που προσέφερε στην νεολαία της χώρας, περιλαμβάνουσα στο πρόγραμμά της κύκλο μαθημάτων ανωτέρας βιομηχανικής κυρίως μορφώσεως. Στην συνέχεια με το Ν.Δ. 140/43 κατοχυρώνονται και επαγγελματικά οι πτυχιούχοι της Σχολής και το 1944 το μέχρι τότε Δ.Σ. της Σχολής μετονομάζεται σε Σύλλογο Καθηγητών, ο οποίος μάλιστα συντάσσει και σχέδιο πλήρους ανασυγκροτήσεώς της.

Πρώτος Διευθυντής και πρώτος Κοσμήτωρ υπήρξε ο αείμνηστος καθηγητής Στράτος Παπαϊωάννου. Την θέση αυτή διατήρησε από το 1948 μέχρι το 1958, εκλεγείς επίσης και πρώτος Κοσμήτωρ κατά την διετία 1958-60, όταν πρωτολειτούργησε ως Ανωτάτη Βιομηχανική Σχολή Πειραιώς. Αποτελεί κοινόν τόπον, ότι ο αείμνηστος Στράτος Παπαϊωάννου υπήρξε ο ακρογωνιαίος λίθος, επί του οποίου εστηρίχθη η μετέπειτα ανοδική πορεία της Σχολής. Το πνεύμα του ευρισκόμενον ανάμεσά μας θα ευφραίνεται με την μετέπειτα σημειωθείσα πρόοδο και θετική μετεξέλιξή της. Κατά την δεκαετία εκείνη υπηρέτησε στην Σχολή και ο επιφανής εργατολόγος, αείμνηστος Χρήστος Αγαλλόπουλος ως Καθηγητής Εργατικού Δικαίου, ο οποίος συνέβαλε στην δημιουργία των Κοινωνικών Ασφαλίσεων στην χώρα μας ως συντάκτης του ν. 6298/1934 περί Κοινωνικών Ασφαλίσεων.

Ήτο η περίοδος Προεδρίας του Συνδέσμου Βιομηχάνων του αιμνήστου Χριστοφόρου Κατσάμπα. Η ελληνική βιομηχανία εισερχόμενη σε νέο πλαίσιο δράσεως αρχίζει τα πρώτα βήματα της αναπτύξεώς της μετά την λήξη του Β΄ Παγκοσμίου Πολέμου και του επώδυνου στις ψυχές όλων μας επακολουθήσαντος εμφυλίου πολέμου. Ήτο η περίοδος εκείνη, κατά την οποίαν η χώρα μας εισήρχετο σε μία νέα περίοδο ανασυγκροτήσεώς της.

Σημαντική ώθηση στην καθ' όλου πορεία της Σχολής δίδει το Ν.Δ. 1245/1949, το οποίο ολοκλήρωσε την οργάνωσή της. Ήδη θεωρείται Ίδρυμα Κοινής Ωφελείας, υπαγόμενο στην εποπτεία του Υπουργείου Εθνικής Οικονομίας, με κύριο σκοπό του την συστηματική, θεωρητική και πρακτική μόρφωση διοικητικών στελεχών. Η φοίτηση είναι τριετής. Η διοίκηση και διαχείριση της ανατίθενται σε 15μελές Διοικητικό Συμβούλιο, ο δε Σύλλογος καθηγητών έχει αρμοδιότητες επί καθαρώς εκπαιδευτικών ζητημάτων.

Με την ολοκλήρωση της οργανώσεώς της τερατιάζεται και η πρώτη σημαντική περίοδος της ζωής του Πανεπιστημίου μας.

Το 1958 αρχίζει η δεύτερα περίοδος. Στις 17 Μαΐου ορκίζεται υπό τον Κωνσταντίνον Καραμανλή Κυβέρνηση της Ε.Ρ.Ε. με την Ε.Δ.Α. ως αξιωματική αντιπολίτευση.

Με το Ν.Δ. 3876/1958 η μέχρι τότε λειτουργούσα ως Ανωτέρα Σχολή αναβαθμίζεται σε «*Ανωτάτη Βιομηχανική Σχολή Πειραιώς*». Η έδρα της μεταφέρεται στον Πειραιά, το εμπορικό και ναυτιλιακό κέντρο της χώρας επί των οδών Αλκιβιάδου, Καραολή - Δημητρίου 40 και Πραξιτέλους, όπου σήμερα λειτουργεί το Τμήμα Ναυτιλιακών Σπουδών. Η φοίτηση καθίσταται τετραετής και τα χορηγούμενα παρ' αυτής πτυχία είναι πλέον ισότιμα με τα πτυχία των λοιπών Ανωτάτων Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων της χώρας. Σκοπός της παραμένει η οικονομικοδιοικητική μόρφωση των στελεχών της Οικονομίας, των κρατικών υπηρεσιών και των κοινωφελών Οργανισμών με επαγγελματική κυρίως κατεύθυνση. Εν τω μεταξύ τίθεται υπό την εποπτεία του Υπουργού Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων, όπως άλλωστε με τα λοιπά Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα συνέβαινε. Την περίοδο αυτή έντονη είναι η παρουσία του Καθηγητού Δημητρίου Παπαδημητρίου, ο οποίος ανέδειξε τον κλάδο της Λογιστικής Επιστήμης με την διδασκαλία και το σημαντικό συγγραφικό του έργο.

Στο νομοθετικό αυτό πλαίσιο λειτουργεί έως το 1966, οπότε με το Ν.Δ. 4578/1966 αναβαθμίζεται σε Ν.Π.Δ.Δ. επί Κυβερνήσεως Στεφάνου Στεφανοπούλου, οπότε λήγει και η Δευτέρα περίοδος λειτουργίας της.

Ήδη η Σχολή μετά την τελευταία αναβάθμισή της θεωρείται το έβδομο κατά σειράν αρχαιότητας Ανώτατο Εκπαιδευτικό Ίδρυμα της χώρας.

Από το ακαδημαϊκό έτος 1972-73 οι σπουδές στην Σχολή διαχωρίζονται από το δεύτερο έτος σε κατεύθυνση Οικονομικής Επιστήμης και σε κατεύθυνση Οργανώσεως και Διοικήσεως Επιχειρήσεων. Από δε το 1977-78 προστίθεται και αυτή της Στατιστικής.

Το 1974, επί Πρυτανείας του αιμνήστου Καθηγητού και προκατόχου μου στην Έδρα Δημοσίου Δικαίου Ιάσονος Χατζηδίνου, η Σχολή υποδέχεται την Δημοκρατία μετά τον τερματισμό της επταετούς δικτατορίας.

Στις εκλογές του Οκτωβρίου του 1981 έχουμε αλλαγή στην διακυβέρνηση της χώρας. Στην εξουσία ανέρχεται το Πανελλήνιο Σοσιαλιστικό Κίνημα με πρωθυπουργό τον Ανδρέα Παπανδρέου. Αμέσως μετά ψηφίζεται ο νόμος - πλαίσιο για την παιδεία 1268/1982. Αρχικά η Σχολή λειτουργεί ως μονοτομηματικό Α.Ε.Ι. και στην συνέχεια με το Π.Δ. 43/1984, το οποίο κυρώθηκε με τον Ν. 1674/1986 δημιουργούνται τρία διαφορετικά Τμήματα. Το της Οικονομικής Επιστήμης, το της Οργανώσεως και Διοικήσεως Επιχειρήσεων και το της Στατιστικής και Ασφαλιστικής Επιστήμης.

Ολίγον βραδύτερον το ακαδημαϊκόν έτος 1986-87 ιδρύεται το Κέντρο Οικονομικών και Διοικητικών Ερευνών, το οποίο στην συνέχεια μετονομάσθη σε Κέντρο Ερευνών του Πανεπιστημίου Πειραιώς, για την υποστήριξη και

προώθηση ερευνητικών και επιμορφωτικών έργων, που έχουν σχέση με τα γνωστικά αντικείμενα, τα οποία το Πανεπιστήμιό μας διακονεί. Έκτοτε η συνεισφορά του στις ερευνητικές δραστηριότητες του Πανεπιστημίου είναι σημαντική.

Με το οργανόγραμμα αυτό η Σχολή ελειτούργησε μέχρι το 1989, οπότε λήγει και η τρίτη περίοδος του βίου της.

Το 1989 είναι έτος σταθμός για ολόκληρο τον κόσμο. Σηματοδοτείται με την πώση του υπαρκτού Σοσιαλισμού στην γηραιά ήπειρο. Το έτος αυτό είναι επίσης ορόσημο για το Ίδρυμά μας. Τότε επετεύχθη η αναβάθμισή της από Σχολή σε Πανεπιστήμιο και μάλιστα σε γενικού περιεχομένου Πανεπιστήμιο, δυνάμενο δηλαδή να περιλάβει μελλοντικά στους κόλπους του κάθε γνωστικό αντικείμενο, που θα επέλεγε.

Υπό την νέα του ονομασία αρχίζει να μετρά την τετάρτη περίοδο του βίου του, την περισσότερον όλων δημιουργική, με πληθωρική δυναμική σε όλους τους τομείς της επιστήμης, που υπηρετεί.

Συγχρόνως ιδρύονται και τρία νέα Τμήματα, το της Χρηματοοικονομικής και Τραπεζικής Διοικητικής Επιστήμης, το της Βιομηχανικής Διοικήσεως και Τεχνολογίας, το οποίο στεγάζεται σε ίδιο κτίριο και το των Ναυτιλιακών Σπουδών, Τμήμα απολύτως απαραίτητο για να καλύψει τις επιστημονικές ανάγκες διοικήσεως του πρώτου λιμένος της χώρας.

Το 1992 πραγματοποιούνται τα εγκαίνια του νέου επιβλητικού κτιριακού συγκροτήματος του Πανεπιστημίου στην συμβολή των οδών Καραολή - Δημητρίου 80 και Δεληγιώργη. Κατ' ευτυχή συγκυρία το Πανεπιστήμιο διατηρεί την επί της οδού Καραολή - Δημητρίου ιστορική του έδρα. Το νέο κτίριο υλοποίησε όραμα πολλών γενεών καθηγητών και φοιτητών για κατάλληλη στέγαση, ώστε να μη παρεμποδίζεται η ορθολογική λειτουργία του.

Στην συνέχεια ιδρύονται τρία ακόμη νέα Τμήματα, τα οποία προσφέρουν πολύτιμη γνώση στην φοιτητώσα νεολαία του τόπου μας. Το Τμήμα Πληροφορικής, το Τμήμα Διδακτικής της Τεχνολογίας και Ψηφιακών Συστημάτων και το 2000 το Τμήμα Διεθνών και Ευρωπαϊκών Σπουδών. Ήδη προγραμματίζεται για το ακαδημαϊκό έτος 2010-2011 η λειτουργία του νέου Τμήματος Τουριστικών Σπουδών. Είναι βέβαιον, ότι στο εγγύς μέλλον και νέοι επιστημονικοί τομείς θα θεθούν υπό την σκέπη του Πανεπιστημίου μας. Η πρωτοβουλία ενάποκειται στις μέλλουσες γενεές, στις οποίες κληροδοτούνται όλες οι θετικές προϋποθέσεις, ώστε το Πανεπιστήμιο να απομακρυνθεί από τα στενά όρια, στα οποία εβασίσθη η ίδρυσή του.

Εν τω μεταξύ εδημιουργήθη και μία αξιολογη σειρά Προγραμμάτων Μεταπτυχιακών Σπουδών, 19 τον αριθμό, για μία θέση στα οποία πολλοί ερίζουν, αφού εν τω μεταξύ έχουν αποκτήσει έξωθεν καλήν μαρτυρίαν στην αγορά εργασίας και όχι μόνον.

Αποτελεί κοινόν τόπον, ότι το με φήμη αγαθή Πανεπιστήμιο συντείνει στην επέκταση των πνευματικών συνόρων του κράτους, στο οποίο εδρεύει. Οι απόφοιτοί μας και ιδιαίτερα οι απόφοιτοι των Μεταπτυχιακών Προγραμμάτων Σπουδών έχουν την δυνατότητα, μετά μάλιστα με την καθιερωθείσα στην Ευρωπαϊκή Ένωση ελεύθερη κυκλοφορία ατόμων και υπηρεσιών, να ευρίσκονται στις εσχαιές της Ευρώπης και να μεταλαμπαδεύουν τις γνώσεις τους, που άντλησαν από το Πανεπιστήμιό μας.

Σημαντικό επίτευγμα του Πανεπιστημίου, που θα συντελέσει στην καλύτερη εκπλήρωση του έργου του, είναι η επιτευχθείσα μετά από συντονισμένες προσπάθειες, επί της προηγουμένης Πρυτανείας του Καθηγητού κ. Σ. Καρβούνη, κτιριακή επέκταση εντός του νομού Πειραιώς και συγκεκριμένα στον Δήμο Νίκαιας. Παρελάβαμε ήδη δυνάμει του Ν. 3708/2008 το Ολυμπιακό Κτίριο της Άρσεως Βαρών συνολικού εμβαδού 28.000 τ.μ., με τον γύρω περιβάλλοντα χώρο σε λόφο της περιοχής, που εκτείνεται σε έκταση 50 στρεμμάτων. Στην ευρύτερη περιοχή δραστηριοποιούνται μεταξύ άλλων διάφορες πολιτιστικές εκδηλώσεις, όπως το Κατράκειο Θέατρο κ.λπ.

Η σημερινή Πρυτανεία, υπό τον Καθηγητή κ. Γ. Οικονόμου, μετά την επιτυχία της να επεκτείνει την σύμβαση παραχωρήσεως του νέου κτιριακού συγκροτήματος για τα επόμενα 40 έτη, έχει αναλάβει να προετοιμάσει την εσωτερική μεταρρύθμιση του κτιρίου, ώστε σύντομα να μεταφερθούν εκεί αρκετά από τα νέα Τμήματα του Πανεπιστημίου. Λύεται λοιπόν με τον καλύτερο δυνατό τρόπο για τις επόμενες δεκαετίες το μεγάλο πρόβλημα του χώρου για την περαιτέρω ανάπτυξη του.

Με την υποδομή των 15000 περίπου φοιτητών του, 180 μελών του διδακτικού προσωπικού και των ισαρίθμων μελών του διοικητικού προσωπικού, το Πανεπιστήμιό μας μπορεί να καταστεί «*φως εξ Ανατολών της Ευρώπης*», όπως σχεδόν έναν αιώνα προηγουμένως ήταν το όραμα του μεγάλου Έλληνα Κωνσταντίνου Καραθοδωρή για το Πανεπιστήμιο Σμύρνης. Έχει όλες τις προϋποθέσεις, συνεργαζόμενο τόσο με τα Πανεπιστήμια της ευρύτερης οικογενείας μας, της Ευρωπαϊκής Ενώσεως, όσο και με αυτά της Μεσογείου Θαλάσσης, που πρέπει να ενώνει τους λαούς που περιβρέχει, να προσφέρει, με βάση την τεχνογνωσία και επιστημονική του εμπειρία στην έρευνα και την διδασκαλία,

το ελληνικό πνεύμα, το απαραίτητο για την αιεφόρο ανάπτυξη της παιδείας της οικουμένης.

Περαίνοντας την ομιλία μου για την ιστορική διαδρομή του Πανεπιστημίου Πειραιώς, επ' ευκαιρία της εβδομηκονταετηρίδος του, η οποία αποτελεί άλλωστε το κύκνειο άσμα μου, αφού αποχωρώ τους προσεχείς μήνες από την ενεργό πανεπιστημιακή δράση, θα ήθελα στο λυκαυγές του 21^{ου} αιώνας, να στείλω μήνυμα αισιοδοξίας, ότι το Πανεπιστήμιό μας έχει όλες τις προϋποθέσεις για θετική περαιτέρω πορεία. Τούτο όμως δεν είναι αρκετό. Θα πρέπει, όλα τα μέλη της Πανεπιστημιακής κοινότητας μαζί και το κάθε ένα χωριστά, να καταστούμε θεματοφύλακές του, ώστε οι πύλες της μαθήσεώς του να διατηρούνται πάντοτε ανοικτές. Τα αμφιθέατρα, τα εργαστήρια και γενικότερα οι εκπαιδευτικοί χώροι να είναι πάντα γεμάτοι από φοιτητές και φοιτήτριες, που θα επιδιώκουν να κορέσουν την δίψα τους για μάθηση. Μόνον έτσι θα λάβουν τα απαραίτητα εκείνα εφόδια, τα οποία θα τους σπρώξουν μακράν του κύκλου της μετριότητας, που δυστυχώς στις ημέρες μας αισθάνομαι, ότι διευρύνεται επικινδύνως. Τα εφόδια αυτά είναι εκείνα, τα οποία θα τους καταστήσουν ελεύθερους και δυνατούς πολίτες για τον μετέπειτα αγώνα στην ζωή, που συχνά γίνεται τραχύς στο προσωπικό ταξίδι στην ομίχλη της σημερινής κοινωνικής πραγματικότητας.

Μόνο με τις προϋποθέσεις αυτές θα μπορέσουν, ως επομένη γενεά, να προσθέσουν την ιδική τους συμβολή στην οικοδόμηση της άλλης Ελλάδος, της πολύ καλύτερης από αυτήν, που εμείς τους κληροδοτούμε, της Ελλάδος των δημιουργικών επιστημόνων, των ευπατριδών, των δημιουργικά εργαζομένων, που σε τελευταία ανάλυση θα ενστερνίζονται αυτό που είπε ο Winston Churchill, ότι δηλαδή «*Ο άνθρωπος ζει με αυτά που παίρνει, αλλά ολοκληρώνει την ζωή του με αυτά που δίνει*».

Στην προοπτική του Πανεπιστημίου μας για την περαιτέρω ανάπτυξή του ταιριάζει, νομίζω, η παράφραση του θρυλικού ποιήματος «*Τα κεριά*» του μεγάλου Αλεξανδρινού:

*Του μέλλοντος οι μέρες στέκονται μπροστά μας
σα μία σειρά αναμμένα κεριάκια.*

Εμπρός κοιτάζω τα αναμμένα τα κεριά,

πόσο πολύ τα κεριά του μέλλοντος του Πανεπιστημίου πληθαίνουν.